

20.2.2024

Dnro MAO/83/2024

Markkinaoikeuden lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta (HE 102/2023 vp)

Asia: Lausunto

Viite: Lausuntopyyntö 21.2.2024

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt markkinaoikeudelta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta (HE 102/2023 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (hankintalaki) sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (erityisalojen hankintalaki) siten, että muutoksilla huomioitaisiin Euroopan unionin lainsäädännön hankintojen ilmoittamista koskevat muutokset. Lisäksi esitetään muutettavaksi Kilpailu- ja kuluttajaviraston hankintavalvontaa koskevaa määräaika. Edelleen esityksessä ehdotetaan korjattavaksi Euroopan komission tarkastuksessa havaittu puute erityisalojen hankintalain energiahuoltoa koskevan lainkohdan sanamuodoissa.

Markkinaoikeus toteaa, ettei sillä ole lausuttavaa lakiesityksen hankintojen ilmoittamista tai energiahuollon sääntelyä koskevista muutosehdotuksista. Markkinaoikeus toteaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston julkisia hankintoja koskevaa valvontaa koskevien muutosehdotusten osalta seuraavan.

Lakiesityksessä ehdotetaan muutettavaksi hankintalain 141 §:ää siten, että nykyisin voimassa olevaa markkinaoikeudelle tehtävää Kilpailu- ja kuluttajaviraston hankinta-asiassa antamaa esitystä koskevaa kuuden kuukauden määräaikaa pidennettäisiin 12 kuukauteen. Lisäksi pykälän säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että esitystä ei voitaisi tehdä, jos asia on jo ratkaistu markkinaoikeudessa valituksen johdosta. Muutoksella on hallituksen esityksen mukaan tarkoitus ehkäistä tilanne, jossa samaa suora hankintaa koskeva valitus olisi jo vireillä markkinaoikeudessa tai markkinaoikeus olisi ennättänyt käsittelemään asian, kun Kilpailu- ja kuluttajavirasto arvioi mahdollisen oman suora hankintaesityksensä tekemistä. Lisäksi hankintalain 141 §:n 3 momenttia esitetään selkeytettäväksi esityksen ja valituksen yhteiskäsittelyn osalta siten, ettei markkinaoikeudella olisi velvollisuutta yhteiskäsittelyyn tilanteessa, jossa esimerkiksi valitus on tullut myöhässä tai jossa valitus peruutetaan. Tällöin valitus voitaisiin käsitellä ja ratkaista markkinaoikeuden käsittelystä erillisenä asiana. Viimeksi mainitun muutoksen tarkoitus on lakiesityksen mukaan sujuvoittaa hankinta-asian käsittelyä markkinaoikeudessa.

Markkinaoikeus pitää kannatettavana sitä, että hankintalain 141 §:ää täsmennetään markkinaoikeuskäsittelyn vaikutusten sekä esityksen ja valituksen yhteiskäsittelyn rajausten osalta ehdotetuilla tavoilla. Markkinaoikeuden kokemuksen perusteella ei voida pitää poissuljettuna, että samasta hankintamenettelystä tehdään sekä Kilpailu- ja kuluttajaviraston esitys että tarjoajan tai muun toimittajan valitus markkinaoikeuteen. Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksen tekemistä koskevan määräajan pidentämisen voidaan katsoa edelleen kasvattavan tällaista mahdollisuutta. Oikeusvarmuuden turvaamisen kannalta on perusteltua, että laissa ehkäistään samaa hankintaa koskeva päällekkäinen ja valituksen saapumisen vuoksi hankintojen valvonnan kannalta tarpeeton tuomioistuimen arviointi tai päätöksenteko. Lisäksi on perusteltua, ettei laissa edellytetä Kilpailu- ja kuluttajaviraston esityksen sekä tarjoajan tai muun toimittajan valituksen yhteiskäsittelyä tilanteessa, jossa pääasiasratkaisun antaminen valituksen johdosta ei valituksen tutkimatta jättämisen tai asian raukeamisen vuoksi ole tarpeen.

Markkinaoikeustuomari

Markus Ukkola